วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Research Article DOI: 10.14456/jdl.2025.11

Cyberbullying Behavior of Junior High School Students in Demonstration School of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

การพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Chayanit Hanvilai [1]*, Pannathorn Hombunma[2]

ชญานิศ ห่านวิไล[1]*, ปัณณธร หอมบุญมา[2]

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author: *

1. Chayanit Hanvilai*
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand.
ชญานิศ ห่านวิไล*
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Email: ChayanitHan@gmail.com

2. Pannathorn Hombunma
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand.
ปัณณธร หอมบุญมา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Email: pannathorn1970@gmail.com

คำสำคัญ:
พฤติกรรมการรังแกกัน; การรังแกกันบนโลกไซเบอร์
Keywords:
Bullying Behavior; Cyberbullying

Article history:
Received: 28/01/2025
Revised: 25/02/2025
Accepted: 16/03/2025
Available online: 21/04/2025

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) to study level of cyberbullying behavior of junior high school students in demonstration school of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University; 2) compare the cyberbullying behavior of junior high school students in demonstration school of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University classified by their personal factors; and 3) provides guidelines for cyberbullying behavior of junior high school students in demonstration school of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. The sample group, obtained by stratified random sampling, consisted of 210 Students in demonstration school of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. The research instrument was a questionnaire of cyberbullying behavior of junior high school students in demonstration school of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University with a reliability level at 0.92. Statistical analysis was performed in terms of frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, LSD test,

The research findings revealed as follows: 1) cyberbullying behavior of lower secondary school students in the Demonstration School of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University was at a moderate level overall. The aspect with the highest average value was gossiping or cursing others, followed by deleting or blocking others, and the aspect with the lowest average value was impersonating others in a negative way; 2) students with different genders, ages, grade levels, latest academic results, average family income, marital status of father and mother, father's occupation, and mother's occupation have similar opinions on cyberbullying behavior overall; and 3) Guidelines for

reducing cyberbullying behavior: gossiping or cursing others, there are 16 items, such as do not post gossip or curse others in cyberspace because it is a bad thing; defamation of others, there are 11 items, such as do not post defamation of others in cyberspace; and impersonation of others in a negative way, there are 11 items, such as having a good conscience and not impersonating others in a negative way. Think about empathy and the impact it will have on others. In terms of disclosing personal or other people's secrets, there are 9 items, such as parents, guardians, or teachers should teach children that they should not disclose their own personal information on cyberspace. And in terms of deleting or blocking others, there are 6 items, such as deleting or blocking others if it is a personal matter, it is an individual's right to do so. But if it is a group with a large number of people using it together, deleting or blocking others without reason should not be done.

How to Cite:
Hanvilai C. & Hombunma P. (2025). Cyberbullying Behavior of Junior High School Students in Demonstration School of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. *Journal Dhamma for Life, 31*(2), 151-165.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล และ 3) นำเสนอแนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 210 คน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และแอลเอสดี

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนินทาหรือด่าทอผู้อื่น รองลงมา คือ ด้านการลบหรือบล็อกผู้อื่น และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ 2) นักเรียนที่มีเพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ผลการเรียนปีการศึกษาล่าสุด รายได้เฉลี่ยของครอบครัว สถานภาพสมรสของบิดา มารดา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการนินทาหรือด่าทอผู้อื่น มี 16 รายการ เช่น ไม่โพสต์นินทาหรือด่าทอผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ เพราะเป็นสิ่งไม่ดี ด้านการหมิ่นประมาทผู้อื่น มี 11 รายการ เช่น ไม่ควรโพสต์หมิ่นประมาทผู้อื่นในโลกไซเบอร์ ด้านการแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ มี 11 รายการ เช่น ควรมีจิตสำนึกที่ดีไม่แอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ ควรคิดถึงใจเขาใจเรา และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับคนอื่น ด้านการนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผย มี 9 รายการ เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูควรสอนเด็กว่าไม่ควรเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของตนเองเปิดเผย

บนโลกไซเบอร์ และด้านการลบหรือบล็อกผู้อื่น มี 6 รายการ เช่น การลบหรือบล็อกผู้อื่นหากเป็นเรื่องส่วนตัวเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่จะทำได้ แต่ถ้าเป็นกลุ่มที่มีคนใช้ร่วมกันเป็นจำนวนมากการลบหรือบล็อกผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผลไม่ควรทำ

บทนำ

พฤติกรรมการรังแกเป็นการกระทำของบุคคลทางด้านลบต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือหลาย ๆ คน โดยเกิดขึ้นซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้บุคคลเหล่านั้นไม่พึงพอใจ ไม่สุขสบาย เจ็บปวดทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งการกระทำดังกล่าวกระทำโดยทางร่างกาย วาจา หรืออย่างอื่น (กรมสุขภาพจิต, 2562) ซึ่งพฤติกรรมการรังแกแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) การกลั่นแกล้งรังแกแบบดั้งเดิม (Traditional bullying) เป็นกรณีที่บุคคลหนึ่งที่มีอำนาจมีกำลังมากกว่าบุคคลอื่นมีพฤติกรรมก่อให้เกิดความหวาดกลัว ข่มขู่ ก่อความเดือดร้อนราคาญ โดยการกระทำมักเป็นการกระทำทางกายภาพ กระทำต่อร่างกายของบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้ที่อ่อนแอ มีอำนาจพละกำลังน้อยกว่า ทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายต่อร่างกาย จิตใจ และ 2) การกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ (Cyberbullying) เป็นการกลั่นแกล้งรังแกในรูปแบบการด่าทอ กล่าวหาใช้ถ้อยคำเสียดสี ต่อว่าผู้อื่น โดยใช้เครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ ฯลฯ เชื่อมต่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นเฟซบุ๊ค ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม แชท หรือเว็บไซต์ต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการรังแกและกลั่นแกล้งกัน โดยเป็นการเฉพาะเจาะจงบุคคลเป้าหมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรังแกที่ต่อเนื่อง ไม่ใช่แค่ครั้งเดียวจบ การกระทำแบบนี้จะเกิดขึ้นได้บ่อยกว่าการแกล้งกันทั่วไป สามารถเกิดขึ้นได้ตลอด 24 ชั่วโมง เพราะในโลกออนไลน์นั้น ผู้รังแกไม่ได้เผชิญหน้ากับคู่กรณีจริง ๆ และในโลกออนไลน์ การกระจายข้อมูลข่าวสารนั้นแพร่กระจายไปได้เร็วมาก ซึ่งอาจทำให้ฝ่ายที่ถูกรังแกอับอายขายหน้า หรือทนไม่ได้ จนกลายเป็นปัญหาบานปลาย การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์จึงเป็นการกระทำที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการกลั่นแกล้งรังแกแบบดั้งเดิม และมีความรุนแรงมากกว่า เนื่องจากมีความรวดเร็วในการกระทำและส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง (ธนกร สุกหอม, 2565)

พฤติกรรมการรังแกทางไซเบอร์แตกต่างจากพฤติกรรมการรังแกแบบดั้งเดิม ที่ผู้รังแกจะกระทำการรังแกซึ่งหน้า หรือสามารถระบุตัวตนได้ แต่ในการรังแกบนโลกไซเบอร์เป็นรูปแบบของการรังแกรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นพร้อมกับความทันสมัยของเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยรูปแบบการรังแกผ่านโลกไซเบอร์สามารถแยกออกได้เป็น 5 รูปแบบ คือ การนินทาหรือด่าทอผู้อื่น การหมิ่นประมาทผู้อื่น การแอบอ้างชื่อผู้อื่น การนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นไปเปิดเผยหรือส่งต่อ และการลบหรือบล็อกผู้อื่นออกจากลุ่มบนโลกไซเบอร์ (จันท รา ที่อุปมา, 2562) โดยมีสาเหตุมาจากปัจจัยที่ 1 ความเป็นนิรนาม (Anonymous) ของพื้นที่ไซเบอร์เนื่องด้วยพื้นที่ไซเบอร์ มีลักษณะเฉพาะ คือ ความเป็นนิรนาม กล่าวคือ ไม่ต้องเปิดเผยชื่อ หรือตัวตนจริง ๆ ของผู้ที่ใช้งาน โดยผู้ใช้อาจสามารถใช้ชื่อปลอม รูปปลอม หรือแม้กระทั่งสามารถสร้างตัวตนในโลกจินตนาการ หรือตัวตนขึ้นมาใหม่เพื่อหลอกลวงคนอื่นได้ ซึ่งความเป็นนิรนามเหล่านี้ทำให้ผู้รังแกมีความกล้าที่จะกระทำการใด ๆ ที่จะสร้างความเสียหายให้แก่ผู้ถูกกระทำได้อย่างง่ายดาย ปัจจัยที่ 2 พื้นที่ไซเบอร์ในฐานะพื้นที่สำหรับระบายความรู้สึก พื้นที่ไซเบอร์มักถูกมองว่าเป็นพื้นที่ส่วนตัว และยังถูกมองว่าเป็นพื้นที่เปิดสำหรับการระบายอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ของตนเอง ปัจจัยที่ 3 ความง่ายและความสะดวกในการรังแกกันเนื่องด้วยความก้าวล้ำของเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันได้เอื้ออำนวยความสะดวกสบายเป็นอย่างมากในการเข้าถึงพื้นที่ไซเบอร์ จึงทำให้การเข้าไปรังแกผู้อื่นบนพื้นที่ไซเบอร์สามารถกระทำจากที่ไหนก็ได้ ปัจจัยที่ 4 การรังแกเพื่อต้องการเรียกร้องความสนใจ จากการศึกษาทำให้รับรู้

ว่า การกระทำในลักษณะการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์นั้น สามารถเรียกร้องความสนใจจากผู้คนในพื้นที่ไซเบอร์ได้ค่อนข้างมาก และปัจจัยที่ 5 การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์เป็นผลที่ต่อเนื่องมาจากการกระทำในพื้นที่จริง เช่น เกิดการไม่ชอบหน้ากัน การหมั่นไส้กันส่วนบุคคล หรือการมีเหตุทะเลาะเบาะแว้งแล้วนำมาขยายความต่อ (ชินดนัย ศิริสมฤทัย, 2560)

พฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์มีผลกระทบต่อสภาพทางอารมณ์และจิตใจมากกว่าที่หลายคนคาดคิด อันเนื่องมาจากคุณลักษณะที่แตกต่างของการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ที่ไม่ได้จบลงแค่ครั้งเดียว แต่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กันในลักษณะที่ต่อเนื่องและเป็นวงกว้าง ข่าวสารแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว คนอื่น ๆ สามารถทำการแชร์ซ้ำ ๆ หรือเซฟข้อความหรือรูปภาพจากหน้าจอนำไปโพสต์ใหม่ได้อีกเรื่อย ๆ ถึงแม้ลิ้งก์ต้นทางจะได้ลบไปแล้วก็ตาม นอกจากนั้น คนอื่น ๆ ยังโพสต์ความเห็นในแง่ลบลงในช่องทางสาธารณะที่คนอื่นจะมาอ่านหรือตอบกลับได้เรื่อย ๆ ซึ่งทำให้ความอับอายและความเจ็บปวดเกิดขึ้นกับผู้ถูกกลั่นแกล้งซ้ำไปซ้ำมา การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์จึงมีความเชื่อมโยงกับชีวิตจริง ซึ่งหากปล่อยให้ปัญหาดังกล่าวลุกลาม อาจก่อให้เกิดผลกระทบในแง่ต่าง ๆ ผลกระทบจากการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์มี 2 ด้านหลัก คือ 1) ผลกระทบในระดับบุคคล จะส่งผลกระทบด้านอารมณ์และจิตใจ ทำให้รู้สึกแย่ เกิดความเครียดและอาจหาทางออกโดยการฆ่าตัวตาย โดยอาจทำให้อับอายและรู้สึกถูกล่วงล้ำเกิดจากถูกกระทำซ้ำแล้วซ้ำเล่าผ่านการแชร์ ยิ่งข้อความหรือรูปภาพที่นำมา กลั่นแกล้งถูกทำให้เห็นมากเท่าไร ยิ่งเพิ่มความรู้สึกเจ็บปวดและอับอาย หรืออาจทำให้โกรธและอยากแก้แค้น อาจจะเริ่มจินตนาการถึงการแก้แค้นคนที่มากลั่นแกล้ง และนั่นเป็นสัญญาณอันตรายของวงจรการกลั่นแกล้ง หรืออาจทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัย การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์สามารถรุกล้ำเข้ามาในที่ปลอดภัยที่สุดผ่านคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์ได้ตลอดเวลา ไม่สามารถหลีกหนีได้ ยิ่งไม่สามารถระบุตัวตนผู้กระทำได้ยิ่งเพิ่มความหวาดกลัว หรืออาจทำให้กังวลและซึมเศร้า ตกอยู่ในภาวะเครียดกังวลและซึมเศร้า เพราะว่าการกลั่นแกล้งนั้นได้กัดกร่อนความเชื่อมั่นและการนับถือตัวเอง และอาจทำให้เกิดภาวะเจ็บป่วยทางกายตามมา และ 2) ระดับปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การรังแกในพื้นที่ไซเบอร์ ทำให้เหยื่อดูไม่ดีในสายตาคนอื่น และอาจทำให้พวกเขาไม่กล้าออกไปเจอผู้คน โดยอาจทำให้บุคคลโดดเดี่ยวและแยกตัวออกห่าง การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์อาจส่งผลทำให้เด็กแยกตัวออกห่างจากเพื่อนและคนที่รู้จัก ซึ่งส่งผลเสียต่อพัฒนาการในวัยนี้ เนื่องจากเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อเด็กวัยรุ่นตอนต้นโดยเฉพาะเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและเริ่มออกห่างจากพ่อแม่ เมื่อขาดเพื่อนเสียแล้ว เด็กก็มีโอกาสมากขึ้นที่จะโดนคนอื่นกลั่นแกล้งมากขึ้นอีก หรืออาจทำให้ไม่อยากไปโรงเรียน เด็กที่ถูกกลั่นแกล้งมีแนวโน้มที่จะหยุดเรียนมากกว่าเด็กปกติ การที่เด็กไม่อยากไปโรงเรียนอาจมีสาเหตุมาจากพวกเขาไม่อยากเจอหน้าคนที่แกล้งพวกเขาในโลก ไซเบอร์หรือเด็กรู้สึกอับอายเพราะข้อความและรูปภาพที่ถูกส่งต่อในโลกออนไลน์ หรืออาจทำให้อยากฆ่าตัวตาย การถูกกระทำซ้ำ ๆ และต่อเนื่องจากการโพสต์และแชร์ข้อความหรือรูปภาพในสังคมออนไลน์ทำให้เด็กรู้สึกสิ้นหวัง หากไม่สามารถจัดการกับความรู้สึกได้ เด็กจะรู้สึกว่าหนทางเดียวที่จะหลุดพ้นจากความเจ็บปวดนี้คือการฆ่าตัวตาย (ธนกร สุกหอม, 2565)

พฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์โดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นในช่วงมัธยมต้น ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่น โดยมีการสำรวจพบว่า การข่มเหงรังแกทางโลกไซเบอร์ประมาณร้อยละ 20 - 40 ของวัยรุ่นล้วนเป็นเหยื่อการถูกข่มเหงรังแกทางโลกไซเบอร์ทั่วโลก โดยเด็กมีแนวโน้มที่จะประสบกับการข่มเหงรังแกทางโลกไซเบอร์ เนื่องจากพวกกำลังอยู่ในช่วงเติบโตทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และเมื่อกล่าวถึงผลกระทบของเด็กที่ถูกข่มเหงรังแกทางโลกไซเบอร์พบว่า เด็กที่ถูกข่มเหงรังแกมักจะมีปัญหาความวิตกกังวล ภาวะซึมเศร้า ความเหงา การไร้ความสุข และมีปัญหา

ด้านการนอน การรังแกที่เกิดขึ้นทางโลกไซเบอร์ เป็นการข่มเหงรังแกที่ไม่ค่อยมีผู้สังเกตเห็น ส่วนหนึ่งเนื่องจากเด็กต่างเก็บซ่อนการข่มเหงรังแกจากคนที่สามารถช่วยเหลือพวกเขาได้ เช่น ผู้ปกครอง เพราะมองว่าผู้ใหญ่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ให้พวกเขาได้ และอาจถูกระงับการใช้งานโทรศัพท์หรืออินเทอร์เน็ต ด้วยเหตุนี้การข่มเหงรังแกทางโลกไซเบอร์ทำให้เด็กเหล่านี้ค่อย ๆ เปลี่ยนพฤติกรรมและการกระทำไปอย่างช้า ๆ พวกเขากลายเป็นคนเงียบ ๆ และเก็บเนื้อเก็บตัว ไม่ค่อยเข้าสังคมเหมือนเมื่อก่อน แต่ไม่มีใครสังเกตเห็นเพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้ยาก หากไม่ได้รับการใส่ใจ (พิมพลอย รุ่งแสง, 2560) นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) (2565) พบว่า เด็กและเยาวชนไทยในกลุ่มช่วงอายุระหว่าง 8 - 12 ปี นั้น มีพฤติกรรมที่มักจดจ่ออยู่กับการใช้งานระบบอินเทอร์เน็ตมากถึง 35 ชั่วโมง/สัปดาห์ซึ่งเป็นตัวเลขที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมจากหลายประเทศทั่วโลกกว่า 3 ชั่วโมง และหากพิจารณาจากค่าเฉลี่ยดังกล่าวแล้ว นั่นหมายถึงเด็กและเยาวชนไทยนั้นมีความเสี่ยงต่อการประสบกับปัญหาการรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ในอัตราที่สูงถึง ร้อยละ 60 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของอัตราความเสี่ยงในการประสบกับปัญหาการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของเด็ก และเยาวชนทั่วโลกนั้นมีตัวเลขอยู่ที่ ร้อยละ 56 เท่านั้น ซึ่งถือเป็นค่าเฉลี่ยตัวเลขที่มีระดับความน่ากังวลมากกว่าอัตราค่าเฉลี่ยโลก

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาเป็นโรงเรียน สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา โดยแบ่งเป็นฝ่ายปฐมวัย ฝ่ายประถมศึกษา และฝ่ายมัธยมศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นไปที่เด็ก และเยาวชนในกลุ่มช่วงอายุระหว่าง 11 - 15 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นวัยที่มักมีพฤติกรรมจดจ่ออยู่กับการใช้งานระบบอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงได้เลือกศึกษาจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และจากการสัมภาษณ์ครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ทำให้ทราบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มักมีปัญหาการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ โดยมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ นินทา ด่าทอ ใช้ถ้อยคำหยาบคายและไม่เหมาะสมบนสื่อออนไลน์ ใส่ร้ายผู้อื่น นำเข้าข้อมูลเท็จเพื่อโน้มน้าวให้คนอื่นเชื่อ แอบถ่ายภาพ หรือคลิปวิดีโอของผู้อื่นแล้วนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต การโพสต์ภาพที่ไม่เหมาะสม ซึ่งมีทั้งเปิดเผยตัวตน และไม่เปิดเผยตัวตน การล้อเลียนชื่อบิดามารดา ชื่อนักเรียน การล้อเลียนเพศสภาพ การกดดันให้ออกจากกลุ่ม กีดกันไม่ให้ใครเข้าใกล้หรือไม่ให้อยู่ในกลุ่มเพื่อน ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ทำให้นักเรียนผู้ถูกกระทำอับอาย เสื่อมเสียชื่อเสียง ขาดความมั่นใจและไม่กล้าแสดงออก นักเรียนบางคนไม่สามารถเข้าสังคมกับผู้อื่นได้ ไม่สามารถทำงานเป็นทีมกับเพื่อนในชั้นเรียนได้ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน จนทำให้ไม่มีเพื่อน ส่งผลต่อการอยากมาเรียนของนักเรียน ทำให้ขาดเรียนบ่อยครั้ง มีภาวะซึมเศร้า และถึงขั้นต้องการลาออกจากโรงเรียน เพราะทนการกระทำแบบนี้ไม่ไหว ส่วนผลกระทบต่อโรงเรียนนั้นย่อมทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียง เสียเวลาในการสืบหรือสอบสวน จนอาจทำให้ไม่ได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองและสังคม เมื่อรู้สึกว่าโรงเรียนไม่ใช่พื้นที่ปลอดภัยสำหรับลูกหลานอีกต่อไป สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน และอาจส่งผลต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียนได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ซึ่งโรงเรียนสาธิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการแก้ปัญหาพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ลักษณะการสำรวจ (Survey research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 461 คน (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 210 คน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ผลการเรียนปีการศึกษาล่าสุด รายได้เฉลี่ยของครอบครัว สถานภาพสมรสของบิดา มารดา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 24 ข้อ จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการนินทาหรือด่าทอผู้อื่น จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการหมิ่นประมาทผู้อื่น จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านการแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านการนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผย จำนวน 5 ข้อ และ 5) ด้านการลบหรือบล็อกผู้อื่น จำนวน 4 ข้อ ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อสอบถามแนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ระหว่างวันที่ 17 – 23 กรกฎาคม 2567 ซึ่งได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่าแอลเอสดี และเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในการวิเคราห์คำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม

พฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม	ลำดับ
1. ด้านการนินทาหรือด่าทอผู้อื่น	3.14	1.10	ปานกลาง	1
2. ด้านการหมิ่นประมาทผู้อื่น	2.83	1.17	ปานกลาง	4
3. ด้านการแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ	2.40	1.18	น้อย	5
4. ด้านการนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผย	3.00	1.27	ปานกลาง	3
5. ด้านการลบหรือบล็อกผู้อื่น	3.05	1.29	ปานกลาง	2
ในภาพรวม	2.88	1.06	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.88, S.D. = 1.06)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และมี 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนินทาหรือด่าทอผู้อื่น ($\overline{X}$ = 3.14, S.D. = 1.10) รองลงมา คือ ด้านการลบหรือบล็อกผู้อื่น ($\overline{X}$ = 3.05, S.D. = 1.29) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ ($\overline{X}$ = 2.40, S.D. = 1.18)

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

พฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล	ค่าสถิติ	Sig.	แปลผล
1. เพศ	t = -0.28	0.78	ไม่แตกต่างกัน
2. อายุ	F = 0.98	0.40	ไม่แตกต่างกัน
3. ระดับชั้นเรียน	F = 1.42	0.25	ไม่แตกต่างกัน
4. ผลการเรียนปีการศึกษาล่าสุด	F = 1.08	0.34	ไม่แตกต่างกัน
5. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว	F = 2.31	0.06	ไม่แตกต่างกัน
6. สถานภาพสมรสของบิดา มารดา	F = 1.05	0.35	ไม่แตกต่างกัน
7. อาชีพของบิดา	F = 0.09	0.91	ไม่แตกต่างกัน
8. อาชีพของมารดา	F = 0.99	0.40	ไม่แตกต่างกัน

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีเพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ผลการเรียนปีการศึกษาล่าสุด รายได้เฉลี่ยของครอบครัว สถานภาพสมรสของบิดา มารดา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการนำเสนอแนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พบว่า

3.1 แนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการนินทาหรือด่าทอผู้อื่น จากนักเรียนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 113 คน พบว่า นักเรียนให้ความคิดเห็นไว้ 16 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ ไม่โพสต์นินทาหรือด่าทอผู้อื่นบนโลกไซเบอร์เพราะเป็นสิ่งไม่ดี รองลงมา คือ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนที่มีพฤติกรรมนินทาหรือด่าทอผู้อื่น และไม่ให้ความสนใจในสิ่งที่เขาทำ และรายการที่มีนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้น้อยที่สุด คือ ควรมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เปลี่ยนแปลงตัวเองไม่ชอบใครก็เก็บไว้ในใจไม่โพสต์ด่าในโลกไซเบอร์ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมรณรงค์ให้นักเรียนใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรไม่นินทาหรือด่าทอผู้อื่น ครูสอนหรือจัด

อบรมให้นักเรียนรู้ถึงผลกระทบที่เกิดจากการนินทาหรือด่าทอผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ และโรงเรียนควรมีบทลงโทษที่เข้มงวดสำหรับนักเรียนที่นินทาหรือ ด่าทอผู้อื่นบนโลกไซเบอร์

3.2 แนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการหมิ่นประมาทผู้อื่น จากนักเรียนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 125 คน พบว่า นักเรียนให้ความคิดเห็นไว้ 11 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ ไม่ควรโพสต์หมิ่นประมาทผู้อื่นในโลกไซเบอร์ รองลงมา คือ แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย และรายการที่มีนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้น้อยที่สุด คือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมรณรงค์ให้นักเรียนใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรไม่หมิ่นประมาทผู้อื่น

3.3 แนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ จากนักเรียนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 120 คน พบว่า นักเรียนให้ความคิดเห็นไว้ 11 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ ควรมีจิตสำนึกที่ดีไม่แอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ ควรคิดถึงใจเขาใจเรา และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับคนอื่น รองลงมา คือ แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย และรายการที่มีนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้น้อยที่สุด คือ ไม่ใช้โซเชียลมีเดีย และโรงเรียนควรจัดกิจกรรมรณรงค์ให้นักเรียนใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรไม่แอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ

3.4 แนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผย จากนักเรียนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 108 คน พบว่า นักเรียนให้ความคิดเห็นไว้ 9 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูควรสอนเด็กว่าไม่ควรเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของตนเองเปิดเผยบนโลกไซเบอร์ รองลงมา คือ แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย และรายการที่มีนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้น้อยที่สุด คือ ไม่ใช้โซเชียลมีเดีย

3.5 แนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการลบหรือบล็อกผู้อื่น จากนักเรียนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 116 คน พบว่า นักเรียนให้ความคิดเห็นไว้ 6 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ การลบหรือบล็อกผู้อื่นหากเป็นเรื่องส่วนตัวเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่จะทำได้ แต่ถ้าเป็นกลุ่มที่มีคนใช้ร่วมกันเป็นจำนวนมากการลบหรือบล็อกผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผลไม่ควรทำ รองลงมา คือ ไม่ให้ความสำคัญหรือให้ความสนใจกับผู้ที่ลบหรือบล็อกผู้อื่น และรายการที่มีนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้น้อยที่สุด คือ ควรกำหนดกฎระเบียบในการลบหรือบล็อกผู้อื่นออกจากกลุ่มให้ชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจและสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ ที่พบว่า พฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนินทาหรือด่าทอผู้อื่น รองลงมา คือ ด้านการลบหรือบล็อกผู้อื่น และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ อาจเนื่องมาจาก นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นช่วงวัยที่ใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าช่วงวัยอื่น ๆ สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและสามารถรับสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย จึงเป็นการยากที่เด็กจะคัดกรองหรือแยกแยะเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม จึงทำให้นักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ประกอบกับวัยรุ่นอยู่ในช่วงที่ต้องการหาตัวตนและสร้างสถานะทางสังคมในกลุ่มเพื่อน การรังแกกันบนโลกไซเบอร์อาจถูกมองว่าเป็นวิธีหนึ่งในการสร้างความโดดเด่น หรือ

ทำให้ตนเองรู้สึกเหนือกว่าผู้อื่นในสังคมออนไลน์ วัยรุ่นบางคนอาจรู้สึกว่าการรังแกกันบนโลกไซเบอร์เป็นสิ่งที่ทำได้โดยไม่ต้องรับผิดชอบ หรือคิดว่าจะไม่ถูกจับได้ ซึ่งส่งผลให้พฤติกรรมการรังแกเกิดขึ้นบ่อยครั้ง โดยวัยรุ่นมักได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมาก การเข้าร่วมในการรังแกกันบนโลกไซเบอร์อาจเป็นการตอบสนองต่อแรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน หรือเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมแบบเดียวกัน จึงทำให้ผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตติยา ดีน้ำจืด (2560) เรื่องพฤติกรรมการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนวังจันทร์วิทยามีพฤติกรรมการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ในระดับปานกลาง

2. จากผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พี่พบว่า นักเรียนที่มีเพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ผลการเรียนปีการศึกษาล่าสุด รายได้เฉลี่ยของครอบครัว สถานภาพสมรสของบิดา มารดา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางครอบครัว เศรษฐกิจ ทางสังคม ไม่แตกต่างกันมากนัก และเด็กส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีผลการเรียนดี จึงทำให้ความคิด ทัศนคติไม่แตกต่างกันมากนัก จึงทำให้ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฆีร อักษรทิพย์ (2561) เรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรังแกผ่านพื้นที่ไซเบอร์ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการรังแกผ่านพื้นที่ไซเบอร์ เมื่อจำแนกตาม เพศ และระดับชั้น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ด้านการหมิ่นประมาทผู้อื่น และด้านการแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 50,001 บาท ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการหมิ่นประมาทผู้อื่น และด้านการแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ มากกว่านักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 40,001 – 50,000 บาท อาจเนื่องมาจาก นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 50,001 บาท ขึ้นไป เป็นนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมักจะมีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์สื่อสารได้มากขึ้น ทำให้พวกเขามีโอกาสเผชิญหน้ากับพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์บ่อยขึ้น หรืออาจมีประสบการณ์ส่วนตัวเกี่ยวกับการรังแกกันบนโลกไซเบอร์มากกว่า และด้วยฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าอาจเผชิญแรงกดดันในการรักษาภาพลักษณ์หรือสถานะในกลุ่มเพื่อนผ่านทางออนไลน์ ทำให้พวกเขาให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของภาพลักษณ์และการแสดงตนทางออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพงษ์ วิไล (2561) เรื่องพฤติกรรมการรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย : กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย พบว่า นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 7,500 บาท กับรายได้มากกว่า 50,000 บาท มีระดับพฤติกรรมการรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. จากผลการนำเสนอแนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนต่อแนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการนินทาหรือด่าทอผู้อื่น จากนักเรียนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 113 คน พบว่า นักเรียนให้ความคิดเห็นไว้ 16 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ ไม่โพสต์นินทาหรือด่าทอผู้อื่นบนโลกไซเบอร์เพราะเป็นสิ่งไม่ดี รองลงมา คือ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนที่มีพฤติกรรมนินทาหรือด่าทอผู้อื่น และไม่ให้ความสนใจในสิ่งที่เขาทำ และรายการที่มีนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้น้อยที่สุด คือ ควรมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เปลี่ยนแปลงตัวเองไม่ชอบใครก็เก็บไว้ในใจไม่โพสต์ด่าในโลกไซเบอร์ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมรณรงค์ให้นักเรียนใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรไม่นินทาหรือด่าทอผู้อื่น ครูสอนหรือจัดอบรมให้นักเรียนรู้ถึงผลกระทบที่เกิดจากการนินทาหรือด่าทอผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ และโรงเรียนควรมีบทลงโทษที่เข้มงวดสำหรับนักเรียนที่นินทาหรือ ด่าทอผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา รับรู้และเข้าใจถึงการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการนินทาหรือด่าทอผู้อื่นเป็นอย่างดี วิธีการจัดการกับปัญหาดังกล่าวของแต่ละคนจะมีวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป โดยรายการที่มีนักเรียนตอบมากที่สุด คือ ไม่โพสต์นินทาหรือด่าทอผู้อื่นบนโลกไซเบอร์เพราะเป็นสิ่งไม่ดี นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการปรึกษากับผู้ปกครอง ครู และความรู้ทางกฎหมายด้วย แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการทางความคิดเป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดพัฒนาการของวัยรุ่นที่ พัทธ์รดา ยาประเสริฐ (2564) อธิบายไว้ว่า วัยรุ่นมีการพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงนามธรรม ค้นพบวิธีการที่จะคิดเกี่ยวกับปัญหาความสัมพันธ์ คิดค้นวิธีการใหม่ ๆ ในการประมวลผลข้อมูล และเรียนรู้ที่จะคิดสร้างสรรค์และคิดวิเคราะห์ จะอยู่ในขั้นการเปลี่ยนแปลงจากกระบวนการคิดที่เป็นรูปธรรม ไปสู่กระบวนการคิดที่เป็นนามธรรม ส่งผลให้วัยรุ่นพยายามที่จะเรียนรู้การปรับความคิดในสถานการณ์ใหม่ การทดลองการตัดสินใจเรื่องบางเรื่องด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จก็ได้ ขึ้นอยู่กับความสามารถของวัยรุ่นแต่ละคน

3.2 จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนต่อแนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการหมิ่นประมาทผู้อื่น จากนักเรียนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 125 คน พบว่า นักเรียนให้ความคิดเห็นไว้ 11 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ ไม่ควรโพสต์หมิ่นประมาทผู้อื่นในโลกไซเบอร์ รองลงมา คือ แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย และรายการที่มีนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้น้อยที่สุด คือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมรณรงค์ให้นักเรียนใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรไม่หมิ่นประมาทผู้อื่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา รับรู้และเข้าใจถึงการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการหมิ่นประมาทผู้อื่นเป็นอย่างดี วิธีการจัดการกับปัญหาดังกล่าวของแต่ละคนจะมีวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป โดยรายการที่มีนักเรียนตอบมากที่สุด คือ ไม่ควรโพสต์หมิ่นประมาทผู้อื่นในโลกไซเบอร์ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการแจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย และยังเสนอให้โรงเรียนให้ความรู้ทางกฎหมายเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ โดนีแกน (Donegan, 2012) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการข่มขู่และการกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ต พบว่า เด็กและเยาวชนเห็นพ้องกันว่าควรมีการปรับตัวบทกฎหมายและการป้องกันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.3 จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนต่อแนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ จากนักเรียนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 120 คน พบว่า นักเรียนให้ความคิดเห็น

ไว้ 11 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ ควรมีจิตสำนึกที่ดีไม่แอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ ควรคิดถึงใจเขาใจเรา และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับคนอื่น รองลงมา คือ แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย และรายการที่มีนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้น้อยที่สุด คือ ไม่ใช้โซเชียลมีเดีย และโรงเรียนควรจัดกิจกรรมรณรงค์ให้นักเรียนใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรไม่แอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา รับรู้และเข้าใจถึงการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบเป็นอย่างดี วิธีการจัดการกับปัญหาดังกล่าวของแต่ละคนจะมีวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป โดยรายการที่มีนักเรียนตอบมากที่สุด คือ ควรมีจิตสำนึกที่ดีไม่แอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ ควรคิดถึงใจเขาใจเรา และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับคนอื่น และรองลงมา คือ แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย แสดงให้เห็นว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่ในขั้นพัฒนาการทางศีลธรรมที่สูงขึ้น ซึ่งมีความสามารถในการคิดถึงจิตใจของผู้อื่นและคำนึงถึงความยุติธรรม สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 15 - 16) ที่อธิบายว่า พัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามลำดับขั้น โดยวัยรุ่นช่วงอายุ 13 - 16 ปี เป็นขั้นทำหน้าที่ของสังคม เด็กจะใช้กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน ของสังคมมาเป็นกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต และจะปฏิบัติหน้าที่ตามค่านิยม และกฎเกณฑ์กลุ่มและสังคมเพื่อเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือสังคม เป็นวัยที่ทำหน้าที่ เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม

3.4 จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนต่อแนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผย จากนักเรียนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 108 คน พบว่า นักเรียนให้ความคิดเห็นไว้ 9 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูควรสอนเด็กว่าไม่ควรเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของตนเองเปิดเผยบนโลกไซเบอร์ รองลงมา คือ แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย และรายการที่มีนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้น้อยที่สุด คือ ไม่ใช้โซเชียลมีเดีย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา รับรู้และเข้าใจถึงการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผยเป็นอย่างดี วิธีการจัดการกับปัญหาดังกล่าวของแต่ละคนจะมีวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป โดยรายการที่มีนักเรียนตอบมากที่สุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูควรสอนเด็กว่าไม่ควรเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของตนเองเปิดเผยบนโลกไซเบอร์ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชโรชีนีย์ ชัยมินทร์ (2566) ที่อธิบายไว้ว่า พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูควรให้ความดูแลเอาใจใส่เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบกับตัวเด็กและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด จึงควรสอนให้เด็กและเยาวชน มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อต้องคำนึงถึงความเป็นส่วนตัวของตนเองและผู้อื่น ไม่ควรเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของตนเองเปิดเผยบนโลกไซเบอร์ รับทราบข้อกำหนดในการเผยแพร่เนื้อหา การแชร์ หรือส่งต่อเนื้อหาของผู้อื่น และคำนึงถึงผลกระทบที่อาจก่อให้เกิดปัญหาที่จะตามมาจากการกระทำที่ไม่เหมาะสมเหล่านั้น

3.5 จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนต่อแนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการลบหรือบล็อกผู้อื่น จากนักเรียนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 116 คน พบว่า นักเรียนให้ความคิดเห็นไว้ 6 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ การลบหรือบล็อกผู้อื่นหากเป็นเรื่องส่วนตัวเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่จะทำได้ แต่ถ้าเป็นกลุ่มที่มีคนใช้ร่วมกันเป็นจำนวนมากการลบหรือบล็อกผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผลไม่ควรทำ รองลงมา คือ ไม่ให้ความสำคัญหรือให้ความสนใจกับผู้ที่ลบหรือบล็อกผู้อื่น และรายการที่มีนักเรียนให้ความคิดเห็นไว้น้อยที่สุด คือ ควรกำหนดกฎระเบียบในการลบหรือบล็อกผู้อื่นออกจากกลุ่มให้ชัดเจน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา รับรู้และเข้าใจถึงการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการลบหรือบล็อกผู้อื่นเป็นอย่างดี วิธีการจัดการกับปัญหาดังกล่าวของแต่ละคนจะมีวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป โดยรายการที่มีนักเรียนตอบมากที่สุด คือ การลบหรือบล็อกผู้อื่นหากเป็นเรื่องส่วนตัวเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่จะทำได้ แต่ถ้าเป็นกลุ่มที่มีคนใช้ร่วมกันเป็นจำนวนมากการลบหรือบล็อกผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผลไม่ควรทำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยชนนี สิทธิชัย (2560) เรื่อง พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ ที่พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีวิธีการจัดการเมื่อถูกรังแกบนโลกไซเบอร์หลากหลายวิธีแตกต่างกันไป โดยวิธีการลบหรือบล็อกก็เป็นวิธีหนึ่ง แต่ในทางกลับกันจะไม่แกล้งเพื่อนโดยบล็อกออกจากกลุ่ม

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ พฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการนินทาหรือด่าทอผู้อื่น 2) ด้านการหมิ่นประมาทผู้อื่น 3) ด้านการแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ 4) ด้านการนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผย และ 5) ด้านการลบหรือบล็อกผู้อื่น โดยในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งนักเรียนที่มีเพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ผลการเรียนปีการศึกษาล่าสุด รายได้เฉลี่ยของครอบครัว สถานภาพสมรสของบิดา มารดา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และนักเรียนได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ ด้านการนินทาหรือด่าทอผู้อื่น มี 16 รายการ ด้านการหมิ่นประมาทผู้อื่น มี 11 รายการ ด้านการแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ มี 11 รายการ ด้านการนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผย มี 9 รายการ และด้านการลบหรือบล็อกผู้อื่น มี 6 รายการ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1.ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรสื่อสารและประสานกับผู้ปกครองในการสอดส่องและช่วยแก้ไขพฤติกรรมการใช้คำหยาบคาย ด่าทอผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนทั้งที่บ้านและในโรงเรียน รวมถึงให้การสนับสนุนในการสร้างบรรยากาศการใช้สื่อออนไลน์ที่ดี

1.2 โรงเรียนควรให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ และกฎหมายหมิ่นประมาท เพื่อให้เข้าใจถึงผลทางกฎหมายของการเผยแพร่ข้อมูลที่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย และส่งเสริมให้นักเรียนใช้สื่อออนไลน์อย่างมีจริยธรรม รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น และตระหนักถึงความสำคัญของการรักษามารยาทเมื่อสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ รวมถึงการหลีกเลี่ยงการแชร์หรือเผยแพร่ข้อมูลที่ทำร้ายผู้อื่น

1.3 โรงเรียนควรจัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อออนไลน์ เช่น พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการแอบอ้างชื่อผู้อื่น รวมถึงส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจมารยาท และความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนในโลกออนไลน์

1.4 โรงเรียนควรให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคล และความเสี่ยงในการเผยแพร่ข้อมูลของผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ เช่น ชื่อ ที่อยู่ หรือข้อมูลเกี่ยวกับญาติผู้ใหญ่ของบุคคลนั้น เพื่อให้นักเรียนตระหนักว่าการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นสิ่งที่ผิด

1.5 โรงเรียนควรให้ความรู้เรื่องการลบหรือบล็อกผู้อื่นออกจากกลุ่มออนไลน์ และทำให้นักเรียนตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ที่ถูกลบ เช่น ความรู้สึกโดดเดี่ยวหรือความเครียด และสอนให้นักเรียนรู้วิธีการรับมือกับปัญหาเหล่านี้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2.2 ควรทำการวิจัยบทบาทของผู้ปกครองในการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2.3 ควรทำการวิจัยรูปแบบการลดพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2562). *โปรแกรมการพัฒนาทักษะการควบคุมตนเอง (Self-control) เพื่อป้องกันพฤติกรรมการรังแกกัน (Bullying) ในเด็กประถมศึกษาที่ 1 – 3*. กรม.

ฆีร อักษรทิพย์. (2561). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรังแกผ่านพื้นที่ไซเบอร์ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร*. [ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จันทรา ที่อุปมา. (2562). *ผลของกระบวนการกลุ่มที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ถูกรังแกบนโลกไซเบอร์*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชโรชีนีย์ ชัยมินทร์. (2566). ทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล. *วารสารห้องสมุด*, 67(1), 21 – 39.

ชินดนัย ศิริสมฤทัย. (2560). *การรับรู้ ทัศนคติ และความตั้งใจในการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์*. [การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ธนกร สุกหอม. (2565). *ความรับผิดทางอาญาของการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์*. [สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

พัทธ์รดา ยาประเสริฐ. (2564). *นวัตกรรมการปรึกษาเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างกลยุทธ์เชิงบวกในการเผชิญปัญหาการถูกรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนวัยรุ่นไทย*. [ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต], มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิมพลอย รุ่งแสง. (2560). *ผลของกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตินต้นที่ถูกข่มเหงรังแกทางโลกไซเบอร์*. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต], จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตติยา ดีน้ำจืด. (2560). พฤติกรรมการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. [วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยบูรพา. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. (2567ก). *เกี่ยวกับโรงเรียน*. https://aru.ac.th/stay/.

ฤทัยชนนี สิทธิชัย. (2560). พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้. *วารสารวิทบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 28(1), 86 – 99.

วรพงษ์ วิไล. (2561). พฤติกรรมการรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย: กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย. *CRRU Journal of Communication Chiangrai Rajabhat University*, 1(2), 1 – 24.

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.). (2565). *การศึกษาเพื่อพัฒนากลไกหรือมาตรการป้องกันการรังแก ข่มขู่คุกคามสตรี เด็ก และเยาชนโดยช่องทางการรณรงค์ผ่านสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ* (รายงานการวิจัย). สำนักงาน.

Donegan, R. (2012). Bullying and cyber bullying: history, statistics, law, prevention and analysis. *The Elon Journal of Undergraduate Research in Communications*, 3(1), 33 - 42.